

FRA paziņojums presei
Vīnē, 2012. gada 27. novembrī

Divi jauni FRA ziņojumi liecina, ka noziegumi uz naida pamata Eiropā ir realitāte

Divi jauni Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) ziņojumi apstiprina, ka noziegumi uz naida pamata ir dzīves realitāte visā Eiropas Savienībā (ES). Noziegumu uz naida pamata piemēri ir vardarbība un nodarījumi rasisma, ksenofobijas, reliģiskas neiecietības, personas invaliditātes, seksuālās orientācijas vai dzimumidentitātes dēļ, un tie var nodarīt kaitējumu ne tikai tiem, pret kuriem tie ir vērsti, bet arī pašos pamatos apdraudēt ES saistības nodrošināt demokrātiju, vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma pamattiesību ievērošanu.

Lai apkarotu noziegumus uz naida pamata, ES un tās dalībvalstīm ir jāpievērš lielāka uzmanība šiem noziegumiem un jāsauc pārkāpēji pie atbildības. Ir nepieciešama lēmējvaru lielāka politiskā griba, lai apkarotu aizspriedumu pret noteiktām grupām izplatību un atlīdzinātu kaitējumu. Tāpēc cietušie un liecinieki ir jāiedrošina ziņot par šādiem noziegumiem, bet ES un valstu līmenī būtu jāpieņem tiesību akti, nosakot dalībvalstīm pienākumu vākt un publiskot datus par noziegumiem uz naida pamata. Tas nodrošinātu noziegumos uz naida pamata cietušo atzīšanu atbilstoši prasībām, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas prakses. Lai pārkāpēji nevarētu izvairīties no atbildības, likumdevējiem vajadzētu arī vērtēt bargākus sodus par noziegumiem uz naida pamata, lai uzsvērtu šo nodarījumu smaguma pakāpi, savukārt tiesām, taisot spriedumus, būtu publiski jāvērtē aizspriedumos balstīta motivācija, lai skaidri norādītu, ka šāda nodarījuma izdarīšana var nozīmēt bargāku sodu.

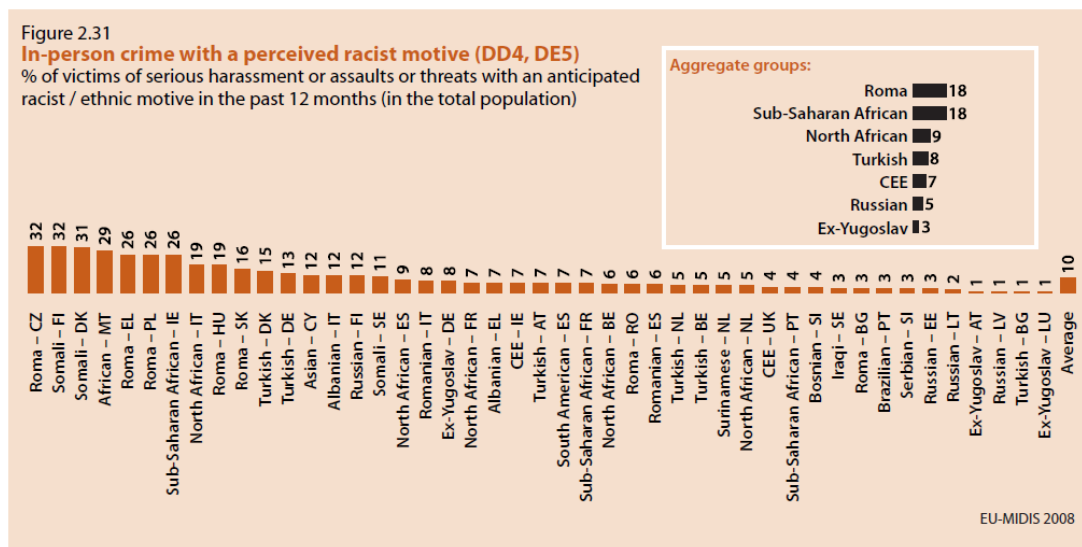
“Noziegumi uz naida pamata veido “mēs un viņi” domāšanu, kas nodara lielu psiholoģisku kaitējumu,” saka FRA direktors Morten Kjaerum. “Tie apdraud vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma demokrātiskos pamatprincipus. Tādējādi noziegumi uz naida pamata nodara kaitējumu ne tikai cietušajam, bet arī citiem pie tās pašas grupas piederošajiem cilvēkiem, daudzi no kuriem baidās, ka kļūs par nākamo mērķi, un sabiedrībai kopumā. Lai to novērstu, ES un tās dalībvalstīm ir jānodrošina gan uzmanības pievēršana šādiem noziegumiem, gan arī pārkāpēju saukšana pie atbildības par nodarīto kaitējumu.”

Jaunajā FRA ziņojumā **“Uzmanības pievēršana noziegumiem uz naida pamata Eiropas Savienībā: cietušo tiesību atzīšana”** ir īsumā aprakstīta pamattiesību principa pieeja noziegumiem uz naida pamata un piedāvāta salīdzinoša oficiālās datu par noziegumiem uz naida pamata ES dalībvalstīs vākšanas kārtības analīze. Tajā ir izcelti izaicinājumi, kas ir saistīti ar noziegumu uz naida pamata uzskaiti, un aplūkotas oficiālo datu vākšanas paplašināšanas iespējas, lai dalībvalstis spētu izpildīt savus pienākumus pret noziegumos uz naida pamata cietušajiem.

Otrajā ziņojumā – **EU-MIDIS “Dati fokusā” 6. izdevums “Minoritātes kā noziegumu upuri”** ir sniegti dati par respondentu viktimizācijas pieredzi saistībā ar pieciem noziegumu veidiem – no zādzības līdz nopietnai vajāšanai. Viena ziņojuma nodaļa ir konkrēti veltīta minoritātēm kā rasistiskos noziegumos cietušajiem. Ziņojums liecina, ka katrs ceturtais (24 %) no 23 500 respondentiem, kuri piedalījās EU-MIDIS apsekojumā (tas ir pirmais ES mēroga apsekojums, kurā tika īpaši apzinātas etniskās minoritātes un imigrantu grupas, lai noskaidrotu, kā tās uztver rasistiski vai etniski motivētus noziegumus), norādīja, ka ir cietis noziegumā vismaz vienu reizi 12 mēnešu laikā pirms apsekojuma.

Vidēji 18 % visu romu un 18 % visu afrikāņu, kuru izcelsmes valstis ir dienvidos no Sahāras, apsekojuma respondentiem norādīja, ka pēdējo 12 mēnešu laikā ir piedzīvojuši vismaz vienu rasistiski motivētu noziegumu.

Uzbrukumi, draudi vai nopietna vajāšana, kas tajos cietušo etnisko minoritāšu vai imigrantu grupu pārstāvju vērtējumā ir izdarīta rasistisku motīvu dēļ (avots: FRA – EU-MIDIS)

Questions DD4-DE5: Do you think that [this incident/any of these incidents] IN THE LAST 12 MONTHS happened partly or completely because of your immigrant/ minority background?

aggregate groups	lielākās grupas
------------------	-----------------

Noziegumos uz naida pamata cietušie un to liecinieki nelabprāt ziņo par tiem tiesībsardzības, krimināltiesiskās sistēmas iestādēm, nevalstiskajām organizācijām vai cietušo atbalsta grupām. Tā rezultātā cietušie bieži nespēj vai nevēlas iesūdzēt pārkāpējus, par daudziem noziegumiem netiek paziņots, par tiem netiek izvirzītas apsūdzības, un tādējādi tie paliek nezināmi.

Minoritāšu un imigrantu grupu 27 ES dalībvalstīs nepaziņoto uzbrukumu, draudu vai nopietnas vajāšanas gadījumu īpatsvars (avots: FRA – EU-MIDIS)

	Vidus- un Austrumeiropas iedzīvotāji	Bijušās Dienvidslāvijas iedzīvotāji	Ziemeļafrikāņi	Subsahāras afrikāņi	Romi	Krievi	Turki
Uzbrukums vai draudi	69 %	57 %	62 %	60 %	69 %	69 %	74 %
Nopietna vajāšana	89 %	75 %	79 %	84 %	84 %	84 %	90 %

Uzmanības pievēršana noziegumiem uz naida pamata Eiropas Savienībā: cietušo tiesību atzīšana EU-MIDIS “Dati fokusā” 6. izdevums “Minoritātes kā noziegumu upuri”

<http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources>

Papildu informācijas saņemšanai:

media@fra.europa.eu

Tālr.: +43 1 580 30 642

Piezīme redaktoriem:

- Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (FRA) ir pilnvarota sniegt ar pierādījumiem pamatotas konsultācijas lēmumu pieņēmējiem ES un valstu līmenī, tādējādi veicinot informētākas un mērķtiecīgākas diskusijas un politiku pamattiesību jomā.

- *FRA* darbs noziegumu uz naida pamata jomā papildina Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisko institūciju un cilvēktiesību biroja darbību, kurš katru gadu sniedz precizētu informāciju par noziegumu uz naida pamata incidentiem un veido praktiskus ceļvežus, lai palīdzētu dalībvalstīm izstrādāt pret noziegumiem uz naida pamata vērstus un to apkarošanai paredzētus tiesību aktus.